

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie; deze behoudt zich het recht voor de stukken te bekorten)

Opsporing van contacten bij gonorrhoe

Zeer goed doet Prof. BEEK in zijn klinische les (1974) uitkomen dat pas de kweek zekerheid geeft over het al of niet aanwezig zijn van een gonorrhoe (rest). Ik zou daaraan willen toevoegen: gepaard gaande met een gevoeligheidsbepaling voor eventueel penicilline-resistente stammen. Maar we moeten niet vergeten dat een kweek gemiddeld een week duurt en dat ongeveer 80% van de patiënten met gonorrhoe door de huisarts wordt behandeld. Kunnen we nu de laboratoria en de huisartsen belasten met een kweek vóór en (of) na behandeling van iedere gonorrhoe of venereofob? Zou het niet praktischer zijn contacten van, al of niet met kweek, vastgestelde gonorrhoei zonder meer te behandelen?

Prof. BEEK stelt in zijn klinische les dat gemiddeld 35 tot 45% van de nagetrokken contacten — na veel moeite — ter behandeling kwam en dat daarvan gemiddeld 60% was besmet. Maar mijn ervaring is in de eerste plaats dat het aantal contacten per besmet individu zo hoog kan oplopen (bv. tot 30 en meer!) dat nalopen praktisch onmogelijk is, en ten tweede dat homofiele (bv. rectale) contacten vaak vrijwel simultaan en anoniem voorkomen, en dat daarbij adres noch naam bekend is. Het is mij overkomen dat een rectaal contact van een door mij behandelde homofiele gonorrhoei elders drie maanden werd gecontroleerd (kweek) voordat hij positief bevonden werd. Ook bij min of meer asymptomatische vrouwen kunnen het vaststellen van een gonorrhoe en vooral de nacontrole enige weken in beslag nemen. Wat dat betekent voor tussentijdse verspreiding van infecties bij de, ook door Prof. BEEK aangehaalde, ongeremde seksuele activiteit laat zich denken. Op die manier heb ik in de laatste jaren een arthritis gonorrhoea met gonorrhoeïsche hyperkeratosen aan de voetzool en een gonorrhoeïsche bartholinitis gezien.

Het is duidelijk dat aan universitaire of rijks- en (gratis) gemeente-poliklinieken voor geslachtsziekten geheel andere gedragslijnen kunnen worden gevolgd dan in de periferie of in de particuliere praktijk, om de eenvoudige reden dat het hier totaal verschillende categorieën mensen betreft die op verschillende wijzen op medische instructies reageren. Het is duidelijk dat zowel bij gonorrhoe als bij lues met de behandeling van de patiënt de zaak niet rond is. Er zijn er per slot van rekening minstens twee nodig om een gonorrhoe te krijgen. Dat dit aantal in deze tijd soms tot tientallen oploopt, maakt de zaak niet overzichtelijker.

Literatuur: BEEK, C. H. (1974) *Ned. T. Geneesk.* 118, 1469.

Amsterdam, september 1974

G. A. CAROL

Ik ben het met collega CAROL eens, dat met de behandeling van de patiënt met gonorrhoe de zaak niet rond is. Een van de methoden om te trachten de toename van de gonorrhoea te beperken en asymptomatische lijdende aan gonorrhoea op te sporen is de contacttracing. Het feit dat deze contacttracing moeilijkheden oplevert, arbeidsintensief is, nog zelden 100% resultaat oplevert, door huisarts of specialist lastig te verwezenlijken zou zijn en de verspreiding van de gonorrhoea nog niet geheel voorkomt, is geen reden om deze wijze van handelen niet te propageren.

Het feit dat de onderzoeken op geslachtsziekten in Nederland op rijkskosten verricht worden, stelt elke arts in de gelegenheid een optimaal diagnostisch systeem op te bouwen. De aanwezigheid van de Sociaal Medische Dienst is niet alleen bedoeld voor de academische centra, maar elke arts die patiënten met geslachtsziekten behandelt, kan er gebruik van maken en dus ook de contacttracing toepassen.

Rotterdam, oktober 1974

C. H. BEEK

De klinische les van Prof. BEEK (1974) hebben wij met interesse gelezen. Wel willen wij hier een vraag naar voren brengen die geen betrekking heeft op het opsporen van contacten maar op de therapie. In deze les wordt de gevoeligheid van de gonokok t.o.v. drie antibiotica weergegeven. De gevoeligheid komt bij alle patiënten overeen, nl. ampicilline 0,02 g/ml, penicilline 0,005 g/ml en tetracycline 0,16 g/l.

Waarom worden, althans in deze les, de patiënten met het breedspectrum-penicillinepreparaat ampicilline behandeld en niet met gewone penicilline hoewel de gevoeligheid van de gonokok voor penicilline zo gunstig afsteekt t.o.v. ampicilline? Of geldt de regel, „een zo smal mogelijk werkingspectrum van het antibioticum te gebruiken”, niet meer?

Literatuur: BEEK, C. H. (1974) *Ned. T. Geneesk.* 118, 1469.

Heerlen, oktober 1974

J. WUITE

M. J. TH. H. GO

Gonorrhoeïsche patiënten op de polikliniek voor geslachtsziekten in het Academisch Ziekenhuis Rotterdam worden in het algemeen behandeld nadat de diagnose gonorrhoe op grond van het uitstrijkpreparaat volgens Gram vermoed wordt of via de gonokokkenkweek is vastgesteld. Op het moment van diagnose stellen zijn de gevoeligheden voor ampicilline, penicilline en tetracycline uiteraard nog niet bekend. Gevoeligheidsbepalingen voor de genoemde antibiotica vinden plaats om eventuele mislukkingen van de therapie te kunnen correleren met de gevoeligheid van de geïsoleerde gonokokkenstam voor het gebruikte antibioticum en om een inzicht te verkrijgen in de verdeling van de gevoeligheden van de geïsoleerde gonokokkenstammen voor de genoemde antibiotica.

Verdelingen van de gevoeligheden voor ampicilline, penicilline en tetracycline van uit onze polikliniek geïsoleerde gonokokkenstammen zijn verstrekt door STOLZ, ZWART en MICHEL (1974). Uit dat onderzoek blijkt dat de in de klinische les genoemde gonokokkenstammen als gevoelig voor ampicilline en penicilline beschouwd moeten worden.

ODEGAARD (1962), REYN en BENTZON (1968), JOKIPII en RENKONEN (1970) en STOLZ, ZWART en MICHEL (1974) toonden aan dat *in vitro* penicilline G voor de gevoelige gonokokkenstammen effectiever was dan ampicilline, dat echter voor de ongevoelige gonokokkenstammen ampicilline effectiever was dan penicilline G. In het algemeen hoort men antibiotische therapie af te stellen op de ongevoelige en niet op de gevoelige stammen.

Een overzicht van gunstige resultaten met kortdurende ampicilline-therapieën bij gonorrhoe wordt gegeven door